CONSILIUL UNIUNII EUROPENE

Bruxelles, 24 iunie 2014 (OR. en)

11205/14

POLGEN 103
POLMAR 18
PESC 669
CSDP/PSDC 389
AGRI 458
TRANS 336
JAI 553
ENV 641
PECHE 326
POLMIL 60

NOTĂ

Sursă:	Secretariatul General al Consiliului
Destinatar:	Delegațiile
Subiect:	Strategia Uniunii Europene în materie de securitate maritimă

În anexă, se pune la dispoziția delegațiilor Strategia Uniunii Europene în materie de securitate maritimă, astfel cum a fost adoptată de către Consiliu (Afaceri Generale) la 24 iunie 2014.

STRATEGIA UNIUNII EUROPENE ÎN MATERIE DE SECURITATE MARITIMĂ

I. CONTEXT

Marea este importantă.

Marea este o sursă valoroasă de creștere economică și de prosperitate pentru Uniunea Europeană și cetățenii săi. UE depinde de mări și oceane deschise, protejate și sigure în vederea realizării dezvoltării economice, a comerțului liber, a transporturilor, a securității energetice, a turismului și a bunei stări a mediului marin.

Cea mai mare parte a comerțului UE, atât extern, cât și intern, este transportată pe apă. UE este al treilea cel mai mare importator și al cincilea cel mai mare producător de produse pescărești și de acvacultură la nivel mondial. Peste 70 % din frontierele externe ale Uniunii sunt maritime, și sute de milioane de pasageri trec prin porturile sale în fiecare an. Securitatea energetică a Europei depinde în mare măsură de transportul și de infrastructurile maritime. Creșterea importantă a flotelor statelor membre ale UE și a infrastructurilor portuare adecvate (de exemplu, instalațiile de GNL) contribuie la buna funcționare a pieței energiei și la securitatea aprovizionării și, prin urmare, la bunăstarea cetățenilor europeni și a economiei europene în ansamblu.

Astfel, în întregul domeniu maritim mondial, UE și statele sale membre au interese strategice în identificarea și abordarea provocărilor de securitate legate de mare și de gestionarea frontierelor maritime. Cetățenii europeni așteaptă răspunsuri eficace și rentabile în ceea ce privește protecția domeniului maritim, inclusiv a frontierelor, a porturilor și a instalațiilor offshore, în scopul de a se asigura un comerț pe mare desfășurat în condiții de siguranță, de a se aborda potențialele amenințări rezultate din activitățile ilegale pe mare, precum și de a se utiliza în mod optim potențialul de creștere economică și de locuri de muncă al mării, protejând în același timp mediul marin.

Strategia Uniunii Europene în materie de securitate maritimă (SUESM) include atât aspectele interne, cât și externe ale securității maritime a Uniunii. Aceasta servește drept cadru cuprinzător, contribuind la stabilitatea și securitatea domeniului maritim mondial, în conformitate cu Strategia europeană de securitate (SES), asigurând în același timp coerența cu politicile UE, în special cu politica maritimă integrată (PMI) și cu Strategia de securitate internă (SSI).

Strategia a fost adoptată prin intermediul unui proces cuprinzător și coordonat ale cărui etape majore sunt concluziile Consiliului din 26 aprilie 2010, Concluziile Consiliului privind integrarea supravegherii maritime din 23 mai 2011, Declarația de la Limassol din 7 octombrie 2012, concluziile Consiliului European din decembrie 2013 și comunicarea comună a Comisiei Europene și a Înaltului Reprezentant din 6 martie 2014.

II. OBIECT ȘI DOMENIU DE APLICARE

Este necesar ca toate părțile implicate să împărtășească aceleași scopuri și aceleași eforturi pentru a realiza o coerență între politicile sectoriale, politicile UE și cele naționale și pentru a permite tuturor autorităților relevante să acționeze eficient împreună. Prin consolidarea cooperării dintre diferitele sectoare, organe ale Uniunii și autorități naționale, UE și statele sale membre pot obține rezultate mai numeroase, pot acționa mai rapid și pot economisi resurse, îmbunătățind astfel răspunsul UE la riscurile și amenințările din domeniul maritim.

Întemeiat pe valorile fondatoare ale UE privind drepturile omului, libertatea și democrația, scopul acestei strategii este de a garanta interesele UE și ale statelor sale membre în materie de securitate maritimă în contextul unei multitudini de riscuri și amenințări în cadrul domeniului maritim mondial. Acest lucru se realizează într-un mod transsectorial, cuprinzător, coerent și rentabil, în conformitate cu tratatele existente, cu legislația națională și cea a UE, precum și cu dreptul internațional, în special cu Convenția Națiunilor Unite asupra dreptului mării (UNCLOS) și alte convenții și instrumente relevante.

Prin securitate maritimă se înțelege situația din domeniul maritim mondial, în care respectarea dreptului internațional și a legislației naționale este asigurată, libertatea de navigație este garantată, iar cetățenii, infrastructura, transporturile, mediul și resursele marine sunt protejate.

Această strategie oferă cadrul politic și strategic, astfel încât să se abordeze în mod eficace și cuprinzător provocările în materie de securitate maritimă prin angajarea tuturor instrumentelor relevante la nivel internațional, la nivelul UE și la nivel național. Aceasta facilitează o cooperare transsectorială îmbunătățită între autoritățile și actorii civili și militari, precum și în cadrul acestora. Aceasta contribuie la utilizarea deplină a potențialului de creștere din domeniul maritim, în conformitate cu legislația actuală, cu principiul subsidiarității și cu relația parte sprijinită/parte care sprijină. Scopul acesteia este, de asemenea, să încurajeze sprijinul reciproc între statele membre și să permită elaborarea în comun a planificării pentru situații neprevăzute în materie de securitate, gestionarea riscurilor, prevenirea conflictelor, precum și răspunsul în situații de criză și gestionarea crizelor.

Strategia acoperă domeniul maritim mondial. Rețeaua de căi de navigație între continente este deosebit de importantă, după cum sunt și unele zone maritime datorită valorii lor strategice sau riscului potențial de a fi expuse crizelor sau instabilității. Prin urmare, UE ar trebui să încerce să consolideze și să sprijine răspunsurile sale regionale în ceea ce privește securitatea maritimă. Principiile consacrate și obiectivele identificate în prezenta strategie ar trebui să fie integrate în punerea în aplicare a strategiilor regionale existente și viitoare ale UE, cum ar fi cele referitoare la Cornul Africii și Golful Guineei.

Această strategie ia în considerare în mod deosebit fiecare dintre bazinele maritime și submarine ale Europei, și anume Marea Baltică, Marea Neagră, Marea Mediterană și Marea Nordului, precum și apele din regiunea arctică, Oceanul Atlantic și regiunile ultraperiferice.

III. PRINCIPII ȘI OBIECTIVE

Strategia se bazează pe următoarele principii directoare:

a) ***Abordarea transsectorială:*** toți partenerii, de la autoritățile și actorii civili și militari (privind aplicarea legii, controlul la frontiere, vămile și inspecția activităților de pescuit, autoritățile de mediu, administrația maritimă, cercetarea și inovarea, forțele navale sau alte forțe maritime, paza de coastă, serviciile de informații), precum și agențiile UE, la industrie (transportul maritim, securitatea, comunicațiile, sprijinirea capabilităților), trebuie să coopereze mai bine, respectându-și organizarea internă a fiecăruia;

b) ***Integritatea funcțională***: strategia nu afectează competențele care revin Uniunii și statelor sale membre în domeniile vizate. De asemenea, aceasta nu aduce atingere competențelor, drepturilor suverane și jurisdicției statelor membre asupra zonelor maritime în conformitate cu dreptul internațional relevant, inclusiv cu UNCLOS. Mandatele, responsabilitățile și interesele statelor membre trebuie să fie luate în considerare pe deplin, valorificând politicile și instrumentele actuale, utilizând în mod optim capabilitățile existente la nivel național și european și evitând totodată crearea unor noi structuri, a unei noi legislații și a unei sarcini administrative suplimentare, precum și cerința de a furniza fonduri suplimentare;

c) ***respectarea normelor și a principiilor:*** respectarea dreptului internațional, a drepturilor omului și a democrației, precum și conformitatea deplină cu UNCLOS, cu tratatele bilaterale aplicabile și cu valorile consacrate în cadrul acestora, sunt elemente fundamentale ale prezentei strategii și principii-cheie pentru o bună guvernanță maritimă, bazată pe norme. UE și statele sale membre sprijină soluționarea litigiilor maritime care rezultă din interpretarea și aplicarea UNCLOS prin intermediul instanțelor internaționale competente și al tribunalelor existente în cadrul acestora, care joacă un rol important în punerea în aplicare a supremației legii pe mare;

d) ***multilateralismul maritim:*** concomitent cu respectarea cadrului instituțional și a autonomiei decizionale a UE, cooperarea cu ansamblul partenerilor și al organizațiilor internaționale relevante, în special cu Organizația Națiunilor Unite și NATO, și coordonarea cu forumurile internaționale și regionale existente în domeniul maritim sunt esențiale.

În vederea garantării unei abordări cuprinzătoare, transsectoriale, transfrontaliere, coerente și rentabile a securității maritime, prezenta strategie vizează:

a) să reunească atât aspectele interne, cât și cele externe ale securității maritime a Uniunii și să promoveze o abordare vastă a gestionării provocărilor în materie de securitate maritimă și a intereselor maritime;

b) să promoveze o bună guvernanță maritimă, bazată pe norme, în apele aflate sub suveranitatea, drepturile suverane și jurisdicția statelor membre, precum și în marea liberă;

c) să stabilească o coordonare îmbunătățită și durabilă a proiectelor și a activităților tuturor actorilor relevanți la nivel european, regional și național și să utilizeze în mod optim strategiile macroregionale relevante ale UE atunci când este cazul;

d) să promoveze condiții de concurență echitabile la nivel internațional și competitivitatea statelor membre;

e) să consolideze potențialul de creștere economică și locuri de muncă al mărilor, astfel cum a fost stabilit în strategia de creștere a UE - Europa 2020;

f) să contribuie la securitatea pe mare și la protejarea frontierelor maritime externe ale Uniunii;

g) să promoveze securitatea regională în fiecare bazin maritim la frontierele externe ale UE, într-un mod coerent cu particularitățile fiecărei regiuni;

h) să promoveze coordonarea și dezvoltarea unor noi sinergii cu și între statele membre, inclusiv la nivel regional, precum și cooperarea cu parteneri și organizații regionale și internaționale;

i) să sporească solidaritatea în rândul statelor membre și să promoveze sprijinul reciproc în gestionarea provocărilor în materie de securitate maritimă;

j) să promoveze o mai bună cunoaștere comună a situației și un schimb mai bun de informații, conceptele operaționale, modurile de operare și experiența, ținând seama nu doar de necesitatea de a cunoaște, ci și de necesitatea de a împărtăși, anticipând astfel amenințările, urmând o abordare cuprinzătoare;

k) să consolideze rolul UE ca actor global și furnizor de securitate, care își asumă responsabilitățile în prevenirea conflictelor, precum și în răspunsul în situații de criză și gestionarea crizelor în domeniile de interes, pe mare și provenite de pe mare, și care obține stabilitate și pace prin acțiuni cuprinzătoare și pe termen lung ale UE.

IV. INTERESELE ÎN MATERIE DE SECURITATE MARITIMĂ

Interesele strategice ale UE și ale statelor sale membre în materie de securitate maritimă sunt următoarele:

a) securitatea UE, a statelor sale membre și a cetățenilor acestora;

b) menținerea păcii în conformitate cu Carta Națiunilor Unite, soluționarea pașnică a litigiilor maritime în conformitate cu dreptul internațional, prevenirea conflictelor și consolidarea securității internaționale, inclusiv prin implicarea UE alături de partenerii internaționali, fără a aduce atingere competențelor naționale. Aceasta promovează cooperarea maritimă internațională și statul de drept și facilitează comerțul maritim și creșterea și dezvoltarea durabile;

c) protejarea împotriva riscurilor și a amenințărilor la adresa securității maritime, inclusiv protejarea infrastructurii maritime critice, cum ar fi zone specifice din cadrul porturilor și instalațiile portuare, instalațiile offshore, furnizarea de energie de către mare, conductele subacvatice, cablurile de pe fundul mării, precum și promovarea proiectelor de cercetare și inovare științifică;

d) menținerea libertății de navigație, protecția lanțului mondial de aprovizionare al UE și a comerțului maritim, dreptul de trecere inofensivă și de tranzitare al navelor și securitatea echipajului și a pasagerilor acestora;

e) protejarea intereselor economice, inclusiv protejarea resurselor energetice maritime, exploatarea durabilă a resurselor naturale și marine în diferitele zone maritime și în marea liberă, controlul pescuitului ilegal, nedeclarat și nereglementat (INN), securitatea flotelor de pescuit ale statelor membre și delimitarea zonelor maritime, cum ar fi zona economică exclusivă, care prezintă un potențial de creștere și de locuri de muncă;

f) promovarea și dezvoltarea unei cunoașteri comune și validate a situației din domeniul maritim;

g) gestionarea eficace a frontierelor maritime externe ale Uniunii și a zonelor maritime de interes ale UE în vederea prevenirii și a combaterii activităților transfrontaliere ilegale;

h) protecția mediului și gestionarea impactului schimbărilor climatice în zonele maritime și regiunile de coastă, precum și conservarea și utilizarea durabilă a biodiversității, în vederea evitării riscurilor viitoare la adresa securității.

V. RISCURILE ȘI AMENINȚĂRILE LA ADRESA SECURITĂȚII MARITIME

Amenințările la adresa securității maritime au multiple fațete, prezintă un risc potențial pentru cetățenii europeni și pot fi dăunătoare pentru interesele strategice ale UE și ale statelor sale membre. Au fost identificate următoarele riscuri și amenințări:

a) amenințările sau folosirea forței îndreptate împotriva drepturilor și a jurisdicției statelor membre asupra zonelor lor maritime;

b) amenințările la adresa securității cetățenilor europeni și a intereselor economice pe mare în urma unor acte de agresiune externă, inclusiv cele legate de litigii maritime, amenințările îndreptate împotriva drepturilor suverane ale statelor membre sau conflictele armate;

c) criminalitatea transfrontalieră și cea organizată, inclusiv pirateria maritimă și jaful armat pe mare, traficul de persoane și filierele de imigrație clandestină, rețelele de criminalitate organizată care facilitează migrația ilegală, traficul de arme și droguri, contrabanda;

d) terorismul și alte acte ilegale intenționate, pe mare și în porturi, împotriva navelor, a mărfurilor, a echipajului și a pasagerilor, a porturilor și a instalațiilor portuare, precum și a infrastructurii maritime și energetice critice, inclusiv atacurile cibernetice;

e) proliferarea armelor de distrugere în masă, inclusiv a amenințărilor de natură chimică, biologică, radiologică și nucleară (CBRN);

f) amenințările la adresa libertății de navigație, cum ar fi refuzarea accesului la mare și strâmtori și obstrucționarea căilor maritime de navigație;

g) riscurile de mediu, inclusiv exploatarea nedurabilă și neautorizată a resurselor naturale și marine, amenințările la adresa biodiversității, pescuitul INN, degradarea mediului din cauza deversărilor ilegale sau accidentale, poluarea chimică, biologică și nucleară, în special munițiile chimice abandonate în mare și munițiile neexplodate;

h) impactul potențial, din punctul de vedere al securității, al dezastrelor naturale sau provocate de om, al fenomenelor extreme și al schimbărilor climatice asupra sistemului de transport maritim și, în special, asupra infrastructurii maritime;

i) cercetările arheologice ilegale și nereglementate și jafurile vizând obiecte arheologice.

VI. CONSOLIDAREA RĂSPUNSULUI UE

Pe baza obiectivelor și a principiilor sus-menționate și luând în considerare realizările existente, au fost identificate următoarele cinci domenii principale de punere în aplicare în vederea consolidării răspunsului UE.

1. Acțiunea externă

Uniunea contribuie în mod activ la consolidarea securității din domeniul maritim prin prevenirea riscurilor și a amenințărilor maritime și prin răspunsul la acestea, precum și prin stabilizare grație capacității sale unice de a combina, în mod coerent și consecvent, o gamă largă de politici și instrumente, inclusiv politica de securitate și apărare comună (PSAC). Uniunea subliniază importanța de a-și asuma responsabilități sporite în calitate de furnizor mondial de securitate, la nivel internațional și în special în vecinătatea sa, îmbunătățindu-și de asemenea, în acest fel, propria sa securitate și rolul său de actor strategic mondial. Uniunea poate astfel valorifica bunele practici ale politicilor interne și externe legate de aspectele de securitate maritimă pentru a promova o mai bună guvernanță maritimă.

Punctul forte al UE este reprezentat de gama de instrumente aflate la dispoziția sa, inclusiv de dialogul politic cu partenerii la nivel internațional, regional și bilateral, implicarea în forumurile multilaterale, cooperarea pentru dezvoltare, drepturile omului și justiția, sprijinul pentru consolidarea capacităților maritime regionale și acțiunile PSAC civile și militare. Conceptul de operații de securitate maritimă (MSO) ale UE oferă deja opțiuni privind modul în care forțele maritime pot contribui la descurajarea, prevenirea și combaterea activităților ilegale. Implicarea Uniunii alături de partenerii internaționali contribuie la promovarea guvernanței maritime bazate pe norme.

Mai mulți factori, cum ar fi activitățile ilegale ale actorilor nestatali, criminalitatea transfrontalieră, terorismul sau pirateria internaționale, exploatează deficiențele sistemelor fragmentate de guvernanță maritimă locale, regionale și mondiale. Utilizarea tuturor instrumentelor UE în cadrul abordării cuprinzătoare permite UE să abordeze în mod eficient amenințările în materie de securitate maritimă întâlnite pe mare sau provenite de pe mare, să combată cauzele profunde și să restabilească buna guvernanță. Un răspuns adaptat al UE s-ar putea baza, printre altele, pe activitățile economice și politice ale UE, precum și pe cooperarea pentru dezvoltare, pe reforma sectorului de securitate, pe consolidarea capacităților maritime regionale și pe misiunile și operațiile UE în domeniul maritim.

Aspectele maritime ale securității Uniunii ar trebui să fie luate în considerare atunci când se evaluează schimbările intervenite în mediul de securitate la nivel mondial și ar trebui să fie reflectate în viitorul raport privind provocările și oportunitățile Uniunii, conform sarcinii transmise de Consiliul European în decembrie 2013.

Statele membre sunt organizate diferit în apărarea intereselor strategice naționale și ale UE în materie de securitate maritimă și în protecția împotriva riscurilor și a amenințărilor la adresa securității maritime. Unele state membre utilizează autoritățile civile în scopul supravegherii și al asigurării respectării legii, cum ar fi paza de coastă; altele utilizează forțele navale sau alte forțe maritime, în timp ce alte state membre acordă această responsabilitate administrațiilor civilă și militară deopotrivă. Cooperarea pe mare între toți actorii implicați are efecte de propagare pozitive în alte domenii de politică.

Forțele armate ale statelor membre ar trebui să joace un rol strategic pe mare și de pe mare, să aibă o anvergură mondială și să ofere flexibilitatea și accesul care permit UE și statelor sale membre să contribuie la întregul spectru de responsabilități maritime. Prezența durabilă a acestora trebuie să sprijine libertatea de navigație și contribuie la buna guvernanță prin descurajarea, prevenirea și combaterea activităților ilegale în domeniul maritim mondial. Un factor esențial în această privință este respectarea legislației internaționale relevante, inclusiv a principiului jurisdicției exclusive a statului de pavilion în marea liberă, precum și imunitatea funcțională a personalului care exercită atribuții oficiale pe mare.

Diferitele forumuri de cooperare civilă în domeniul asigurării aplicării legii, al securității frontierelor, vamal, al pescuitului și cu privire la problemele de mediu sunt exemple concrete ale interfeței dintre securitatea maritimă internă și externă și au un rol important în combaterea amenințărilor la adresa securității maritime, atât la nivel mondial, cât și la nivel regional.

UE ar trebui să acționeze autonom și în relație cu partenerii internaționali. O atenție deosebită ar trebui acordată creării de parteneriate cu organizațiile internaționale. Capacitatea Uniunii de a coopera cu ONU, cu NATO, cu parteneri regionali precum Uniunea Africană sau ASEAN, precum și cu platformele multilaterale de cooperare civilă, are un impact direct asupra capacității sale de a-și proteja interesele și de a consolida securitatea maritimă regională și internațională. În contextul gestionării crizelor, implicarea UE și a NATO în domeniul maritim ar trebui să rămână complementare și coordonate, în conformitate cu cadrul convenit al parteneriatului dintre cele două organizații.

Obiectivul este de a promova o mai bună guvernanță maritimă, bazată pe norme, și folosirea eficace a instrumentelor de care dispune UE. În acest scop, acțiunile trebuie să se concentreze pe:

a) depunerea de eforturi în vederea unei abordări coordonate privind aspecte legate de securitatea maritimă în cadrul forumurilor internaționale, al organismelor regionale și al țărilor terțe;

b) îmbunătățirea vizibilității UE în domeniul maritim mondial;

c) consolidarea coerenței tuturor instrumentelor și politicilor civile și militare ale UE, a coordonării între serviciile UE, inclusiv agențiile acesteia, și statele membre implicate, atât pe mare, cât și pe uscat, aplicând o abordare de punere în comun și partajare a resurselor disponibile, după caz, respectând, în același timp, organizarea internă a statelor membre și legislația și politicile UE și naționale;

d) consolidarea pregătirii pentru viitoarele situații neprevăzute din domeniul securității maritime și integrarea acesteia din urmă în agenda politicii externe și de securitate comune (PESC), în strânsă cooperare cu toți actorii relevanți ai UE, în conformitate cu abordarea cuprinzătoare a UE;

e) desfășurarea de activități de consolidare a capacităților în materie de securitate maritimă cu țările terțe și organizațiile regionale, în vederea îmbunătățirii capacităților acestora în următoarele domenii: 1) guvernanța maritimă și statul de drept, inclusiv justiția penală și asigurarea respectării legislației din domeniul maritim; 2) securitatea porturilor și a transportului maritim la standarde internaționale convenite; 3) capabilitățile necesare pentru gestionarea propriilor frontiere și 4) combaterea pescuitului INN. Astfel, reglementările internaționale, ale UE și naționale existente privind controlul exporturilor ar trebui să fie pe deplin respectate;

f) promovarea mecanismelor de soluționare a litigiilor, în conformitate cu UNCLOS, inclusiv a Tribunalului Internațional pentru Dreptul Mării, în dialogurile politice ale UE cu țările terțe și cu organizațiile regionale.

2. Cunoașterea situației maritime, supravegherea și schimbul de informații

Accesul la informații și date operative corecte și realizat în timp util este esențial pentru obținerea unei reprezentări comune în ceea ce privește cunoașterea situației maritime, care, la rândul său, conduce la operații mai bune și la o utilizare mai eficientă a resurselor limitate. Integrarea diferitelor surse de date în domeniul maritim în temeiul dreptului național și internațional existent este o sarcină-cheie, care are drept rezultat o mai bună înțelegere a ceea ce se întâmplă pe mare. Cu cât sunt mai numeroase informațiile agregate și integrate, cu atât este mai cuprinzătoare reprezentarea maritimă creată și cu atât este mai mare valoarea transmisă utilizatorilor finali operaționali, într-un mod rentabil.

Obiectivul este de a asigura faptul că informațiile privind supravegherea maritimă colectate de o autoritate maritimă civilă sau militară și considerate necesare pentru activitățile operaționale ale altor autorități pot fi partajate și pot face obiectul unei utilizări multiple, în loc de a fi colectate și produse de mai multe ori. Scopul final este de a se ajunge la o reprezentare comună validată a cunoașterii situației maritime și de a se contribui la o utilizare mai coordonată a sistemelor spațiale disponibile, precum și a tehnologiilor de teledetecție și a aplicațiilor și a serviciilor lor derivate. În vederea atingerii acestui obiectiv, acțiunile trebuie să se concentreze pe:

a) îmbunătățirea în continuare a cooperării transsectoriale și a interoperabilității la nivel național și la nivelul UE în ceea ce privește supravegherea maritimă integrată desfășurată în cadrul autorităților și al responsabilităților statului membru respectiv și ale UE;

b) consolidarea cooperării transfrontaliere și a schimbului de informații pentru a optimiza supravegherea zonei maritime a UE și a frontierelor maritime ale acesteia;

c) o abordare consecventă în sprijinirea supravegherii maritime în UE și în domeniul maritim mondial și în ceea ce privește planificarea și desfășurarea de misiuni și operații PSAC;

d) crearea mediului comun pentru schimbul de informații (CISE).

3. Dezvoltarea capabilităților

În domeniul capabilităților, sprijinul sporit pentru dezvoltarea tehnologiilor cu dublă utilizare și cooperarea în materie de standardizare și certificare sunt elemente-cheie care favorizează capabilitățile maritime europene, ameliorând interoperabilitatea civilo-militară și competitivitatea industrială, ținând seama de faptul că statele membre sunt cele care dețin și exploatează capabilitățile militare.

Obiectivul este de a dezvolta capabilitățile durabile, interoperabile și rentabile necesare prin continuarea implicării actorilor din sectoarele public și privat, inclusiv a partenerilor sociali, și prin valorificarea realizărilor existente. În această privință, acțiunile trebuie să se concentreze pe:

a) promovarea inițiativelor și a proiectelor de punere în comun și partajare, precum și a formării profesionale și a educației, desfășurate de statele membre, inclusiv prin intermediul AEA și al altor actori civili și militari relevanți; buna coordonare și consolidarea reciprocă cu NATO în vederea asigurării complementarității și a sporirii coerenței ar trebui continuate;

b) identificarea domeniilor de capabilități și a tehnologiilor care ar putea beneficia de pe urma unor investiții suplimentare, îmbunătățirea armonizării pentru o mai bună interoperabilitate, standardizare și certificare;

c) dezvoltarea capabilităților cu dublă utilizare și polivalente și examinarea opțiunilor pentru o mai bună utilizare a acestora;

d) utilizarea optimă și crearea de sinergii între informații, capabilități și sistemele gestionate de autoritățile civile și militare, până la misiunile multinaționale și cu multiple scopuri;

e) promovarea unui schimb mai extins de bune practici, de analize ale riscurilor și de informații privind amenințările, precum și a educației și formării profesionale, în cadrul tuturor forumurilor civile și militare relevante, cum ar fi Forumul european privind funcțiile de pază de coastă și comandanții forțelor navale europene, luând în considerare planurile operaționale maritime în vigoare între statele membre și acordurile regionale din UE.

4. Gestionarea riscurilor, protejarea infrastructurii maritime critice și răspunsul în situații de criză

Obiectivul principal este în continuare acela de a spori capacitatea de prevenire a conflictelor și de răspuns în situații de criză, de prevenire a conflictelor și incidentelor, de reducere a riscurilor și de protejare a stării ecologice a mediului marin al UE, precum și de a spori securitatea frontierelor externe ale Uniunii și a infrastructurii maritime critice a acesteia. Acest obiectiv depinde de un nivel înalt de pregătire, de anticipare și de capacitate de reacție. Sunt deja instituite o serie de acțiuni interconectate, dar UE și statele membre ale acesteia își pot îmbunătăți capacitatea de reacție și reziliența.

UE și statele sale membre dispun de capabilități semnificative în materie de ajutor în caz de dezastre și de răspuns în situații de criză. În situațiile de criză maritimă, cum ar fi dezastrele naturale și cele provocate de om, UE și statele sale membre vor utiliza toate instrumentele și capabilitățile aferente la scară mondială.

Exploatarea nesustenabilă a resurselor marine și/sau submarine sporește presiunea asupra ecosistemelor marine și poate duce la apariția unor riscuri de securitate. Gestionarea riscurilor maritime și „creșterea albastră”, bazate pe gestionarea rațională din punct de vedere ecologic a ecosistemelor marine, ar trebui să țină seama de acest aspect.

Acțiunile pentru realizarea obiectivelor de mai sus trebuie să se concentreze pe:

a) realizarea unei analize comune a riscurilor în vederea dezvoltării unei gestionări comune a riscurilor la adresa securității maritime și, dacă este cazul, în vederea completării cerințelor în materie de analiză a riscurilor la adresa securității maritime stabilite la nivel internațional și la nivelul UE;

b) consolidarea cooperării transsectoriale, precum și a celei transfrontaliere, în ceea ce privește răspunsul în caz de criză maritimă și planificarea pentru situații neprevăzute în domeniul maritim în raport cu amenințările definite la adresa securității, ținând seama, de asemenea, de Decizia Consiliului privind modalitățile de punere în aplicare a clauzei de solidaritate;

c) evaluarea rezilienței infrastructurii de transport maritim la dezastre naturale și la cele provocate de om, inclusiv la schimbările climatice, adoptarea măsurilor de adaptare adecvate și partajarea bunelor practici în vederea reducerii riscurilor conexe;

d) promovarea unei înțelegeri comune pentru a spori interoperabilitatea în rândul actorilor în domeniul securității maritime.

5. Cercetarea și inovarea, educația și formarea profesională în domeniul securității maritime

Tehnologiile și procesele inovatoare contribuie la îmbunătățirea eficienței, a durabilității și a eficacității operațiilor. Cercetarea în materie de securitate maritimă ar beneficia de pe urma unei viziuni clare cu privire la nevoile transsectoriale și la capabilitățile cu dublă utilizare.

Cercetarea și inovarea în vederea dezvoltării cunoașterii, precum și educația și formarea profesională, contribuie la îndeplinirea obiectivelor prezentei strategii. Rezultatele programelor de cercetare ale UE ar trebui să fie mai bine utilizate pentru elaborarea de politici și pentru comercializare, exploatându-se de asemenea sinergiile cu programele statelor membre și cu instrumentele de finanțare ale UE, precum fondurile structurale și de investiții europene, și sprijinindu-se agenda privind creșterea albastră.

Obiectivul este de a promova cercetarea și dezvoltarea tehnologiilor inovatoare care contribuie la îmbunătățirea eficienței și a eficacității operațiilor și a schimbului de informații, prin coordonarea și consolidarea cercetării și a dezvoltării cunoștințelor. În vederea atingerii acestui obiectiv, acțiunile trebuie să se concentreze pe:

a) reunirea oportunităților de formare profesională referitoare la securitatea maritimă disponibile în cadrul unor module comune privind formarea profesională în domeniul maritim;

b) stabilirea unei agende civilo-militare pentru cercetarea în domeniul securității maritime, inclusiv dezvoltarea de capabilități cu dublă utilizare și polivalente;

c) dezvoltarea rețelelor existente și crearea unor rețele noi pentru dezvoltarea cunoștințelor și a competențelor, care să se adreseze institutelor de învățământ, centrelor și academiilor civile și militare;

d) crearea unei rețele de cercetare și de parteneri de dezvoltare la nivel mondial;

e) în timp ce activitățile de cercetare și inovare, precum cele în cadrul programului Orizont 2020, se concentrează asupra aplicațiilor civile, interacțiunea cu activitățile AEA va fi urmărită în mod activ în domeniul securității maritime;

f) promovarea parteneriatelor public-privat;

g) promovarea desfășurării exercițiilor comune și între agenții.

VII. ACȚIUNI ULTERIOARE

Consiliul, statele membre, Comisia și Înaltul Reprezentant au elaborat această strategie într-o manieră coordonată. Aceasta a fost o modalitate de lucru eficientă, care ar trebui să continue, cu implicarea tuturor părților interesate și a tuturor actorilor relevanți atât la nivelul UE, cât și la nivel național.

Această strategie ar trebui să fie revizuită cu regularitate în cadrul Grupului „Prietenii Președinției”, care poate solicita contribuții, după caz, din partea altor grupuri de lucru relevante ale Consiliului, în scopul de a evalua progresele realizate și pentru a permite revizuirea acestora.

Strategia ar trebui să fie completată, până la sfârșitul anului 2014, de un plan de acțiune evolutiv care să cuprindă mai multe direcții de activitate și care să prezinte acțiuni transsectoriale în mod global și coordonat, integrând securitatea maritimă în politicile UE. O evaluare a progreselor ar trebui, de asemenea, să fie inclusă în planul de acțiune. Înaltul Reprezentant și Comisia ar trebui să furnizeze rapoarte periodice pe baza contribuțiilor statelor membre.

Scopul strategiei și al planului de acțiune va fi comunicat publicului, în mod activ, atât la nivelul UE, cât și la nivel național.